

ESTHETISCH PROGRAMMA VAN EISEN

DIJKVERSTERKING MARKEN

D1.0 13-06-2019

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING

- 1.1 Aanleiding
- 1.2 Dijkversterking
- 1.3 Doel esthetisch programma van eisen
- 1.4 Uitgangspunten
- 1.5 Leidende principes
- 1.6 Leeswijzer

2 DIJKTRACÉ

3 DIJKPROFIEL

- 3.1 Opbouw dijkprofiel
- 3.2 Materiaal dijkprofiel

4 VERBINDINGSWEG N518

5 BUKDIJK

6 VUURTOREN

7 HAVEN

5 8 ROZEWERF

- 5 8.1 Opbouw profiel Rozewerf
- 5 8.2 Inpassing Rozewerf
- 6 8.3 Materiaal profiel Rozewerf

6 9 MATERIALISERING

- 7 9.1 Routing en paden
- 7 9.2 Straatmeubilair
- 9 9.3 Stranden en steigers
- 15 9.4 Natuur

17 COLOFON

19

21

25

29

33

37

39

41

43

45

47

49

53

55

57

Het eiland Marken is een beschermd Dorpsgezicht. Karakteristiek zijn de werven met dicht opeen gepakte houten huizen in een zee van ruimte. Het geheel vormt een krachtig Hollands beeld waarin de geschiedenis van het leven met water in een notendop is samengevat. Dit trekt grote groepen buitenlandse toeristen en een rondje over de dijk van Marken is veel gemaakte tocht. De omringdijk van Marken is een doorleefde dijk. De aanstaande dijkversterking bouwt daarop voort en moet zorgvuldig worden uitgevoerd. Daarvoor is dit esthetisch programma van eisen opgesteld.

1.1 Aanleiding

Om Marken voor de komende 50 jaar tegen hoogwater te beschermen wordt de Westkade, de haven en de Zuidkade van de omringdijk van Marken versterkt. De nieuwe dijk van Marken wordt vanaf de teensloot buitenwaarts verschoven. Het huidige dijklichaam verdwijnt en de nieuwe dijk krijgt een brede binnenberm en een hogere kruin. Van belang is dat de nieuwe omringdijk goed ingepast is, aansluit bij de karakteristieken van Marken, eenheid uitstraalt en dat de omvang van het profiel beperkt en compact blijft.

1.2 Dijkversterking

De Westkade loopt van dijkpaal 75 tot 84 en van dijkpaal 1 tot ongeveer 13 en wordt onderbroken door de Haven van Marken (tussen dijkpaal 1 en 84). De Zuidkade loopt van dijkpaal 13 tot 46. Hoewel de versterkingsopgave tot dijkpaal 46 loopt, wordt in de eisen gesteld dat voor een goede inpassing de nieuwe dijk wordt doorgetrokken en ter hoogte van dijkpaal 47 op de Noordkade moet aansluiten. De nieuwe dijk aan de Zuidkade wordt tussen dijkpaal 27 en 30 onderbroken door het 'profiel Rozewerf'. Hier is maatwerk nodig voor het behoud van de bestaande cultuurhistorische en ruimtelijke waarden van de Rozewerf en de Heuvel. Daarvoor wordt een specifiek op de plek toegesneden profiel ontwikkeld.

1.3 Doel esthetisch programma van eisen

Het doel van het esthetisch programma van eisen is dat de nieuwe dijk goed wordt ingepast en dat de aansluiting op de bestaande omgeving zorgvuldig plaats vindt. Het document borgt dat in de uitvoering voldaan wordt aan het Kader Ruimtelijke Kwaliteit dat vastgesteld is door de Gemeenteraad van Waterland. De randvoorwaarden en eisen geven sturing aan het behoud en het ontwikkelen van bestaande en nieuwe ruimtelijke kwaliteiten en waarden.

Ruimtelijke kwaliteit ontstaat niet vanzelf. Vanwege de status van Marken, zowel internationaal als voor de eilandbewoners, geldt een grote verantwoordelijkheid om een zorgvuldig ingepaste dijk te realiseren. Vandaar de ontwerpuitdaging in

overzicht dijkpaalnummers met versterkingsopgave.

hoofdstuk 6 van het document Notitie ruimtelijke ontwerpcriteria (Bosch Slabbers Landschapsarchitecten, januari 2018):

'Het ontwerp van de nieuwe dijk is van een niet te overschatten verantwoordelijkheid. De dijk wordt dermate robuust dat de ontwerper voor generaties het aangezicht van Marken bepaalt. De ontwerper verschaft Marken een nieuw gezicht, een nieuwe contour, en legt deze voor decennia, wellicht voor eeuwen, vast. Waar vroeger het woeste water veelal het verloop van de dijk met een zekere regelmaat 'hertekende', wordt de nieuwe situatie waarschijnlijk niet 'voor eeuwig' vastgelegd maar toch zeker voor lange tijd bevroren. Dat verplicht tot een uitermate zorgvuldig ontwerpproces waarbij tot in de details over de verschillende ontwerpkeuzen wordt nagedacht en deze met de diverse deskundigen wordt gespiegeld. Samen kom je verder.'

1.4 Brondocumenten

De uitgangspunten en eisen in dit document zijn voortgekomen uit een ontwerpproces met bewoners en belanghebbenden en zijn opgesteld op basis van:

- het Kader Ruimtelijke Kwaliteit (KRK) (Bosch Slabbers Landschapsarchitecten, september 2015): het KRK is vastgesteld in de gemeenteraad van Waterland en dient als basis voor de uitwerking. Het is opgesteld voordat een keuze is gemaakt voor de buitenwaartse versterking;
- de Notitie Ruimtelijke Ontwerpcriteria (Bosch Slabbers Landschapsarchitecten, januari 2018): dit document bevat dezelfde kaders en ontwerpprincipes als het KRK, uitgebreid met de specifieke ontwerpcriteria voor de buitenwaartse versterking;
- de Uitwerking Meekoppelkansen Dijkversterking Marken (Sweco, 19 februari 2018): dit document beschrijft de ingrepen en maatregelen die de omgeving aanvullend mee wil nemen met de dijkversterking en hoe deze worden ingepast en gematerialiseerd;
- advies Welstandcommissie gemeente Waterland (28 mei 2019) : Op basis van het advies zijn bestaande waardevolle plekken, inclusief cultuurhistorisch belangrijke dijktracé's, expliciet in het EPVE opgenomen.

Voor een nadere toelichting op het esthetisch programma van eisen zijn bovengenoemde stukken te raadplegen. Bij een verdere uitwerking of verkenning van de uitgangspunten in het EPVE kunnen de volgende documenten van toepassing zijn:

- de Welstandnota Waterland 2018 (<https://www.waterland.nl/nota-uiteindelijk-van-bouwwerken-waterland-2018>);
- Marken boven water I en II.

Daarnaast is het esthetisch programma van eisen opgesteld in afstemming met de (technische) systeemeisen van het dijkontwerp.

1.5 Kernkwaliteiten

De omringdijk als samenbindend element

De omringdijk tekent het silhouet van het eiland en maakt van Marken een duidelijk begrensde eenheid. Het vormt de lijst om het kunstwerk Marken.

Begeleidende teensloot

De continuïteit wordt versterkt door de aanwezigheid van de begeleidende sloot die vrijwel direct langs het binnentalud voert.

Compact profiel

De dijk is overwegend smal en uitzonderlijk steil. Dat maakt de dijk, uitgezonderd de Noordkade, tot een heel compact lichaam met direct zicht op het water.

Geknikt

De vele markante knikpunten maken dat men vanaf de dijk steeds wisselende zichten op de omgeving geniet.

Zacht van binnen, stenig van buiten

De dijk kent een groen binnentalud en een stenig buitentalud.

900 jaar leven met water

Marken toont als geen ander de geschiedenis van ruim 900 jaar leven met water. Het toont hoe condities keer op keer zijn gewijzigd en hoe de mens daarop heeft gereageerd.

Continuïteit

De omringdijk kent een sterke continuïteit, het vormt het doorgaande element dat het eiland omsluit en diverse bijzondere elementen aan de dijk aaneenrijgt.

Natuurkwaliteit

De omringdijk vormt het leefgebied voor twee beschermde diersoorten, de rivierdonderpad en de ringslang.

Iconen aan de dijk

De dijk wordt verbijzonderd door drie iconen: de Vuurtoren, de Rozewerf en de Haven. Naast deze zichtbare parels liggen aan de dijk verborgen verdrongen werpen.

Ingetogenheid

De dijk is het toonbeeld van ingetogenheid. De vormgeving en inrichting van de dijk kennen een natuurlijk vanzelfsprekendheid.

Couleur locale

Door het geknikte verloop zijn onder aan de dijk kleine baaien ontstaan, onder andere de baai voor Rozewerf.

Het patina van de tijd

De dijk laat zich lezen als het resultaat van een continu veranderproces. Het patina van de tijd heeft aan de dijk authenticiteit toegevoegd.

1.6 Leidende principes

De esthetische eisen in dit document zijn gebaseerd op de volgende leidende principes van de uitgangsdocumenten:

- De nieuwe dijk past bij de maat en schaal van Marken, heeft een scherpe overgang van land naar water, zorgt voor samenhang en faciliteert een eenduidig route om het eiland. Vanaf de dijk is een ongestoord zicht over het water.
- In de omringdijk is de lange geschiedenis van aanpassingen en ingrepen om Marken tegen het water te beschermen leesbaar. De nieuwe dijk is een nieuwe, autonome toevoeging aan het landschap waarin het verhaal van de strijd tegen het water leesbaar blijft.
- Langs de omringdijk blijft het verhaal levend door in te spelen op bestaande waarden zoals de Haven, de Rozewerf, en de Vuurtoren. Bijzondere plekken en elementen aan de dijk, zoals voormalige locaties van sluizen en knikpunten, maar ook de toevoeging van nieuwe elementen als stranden en zichtlijnen zorgen voor verrassing en detail en geven extra inkleuring aan het verhaal.

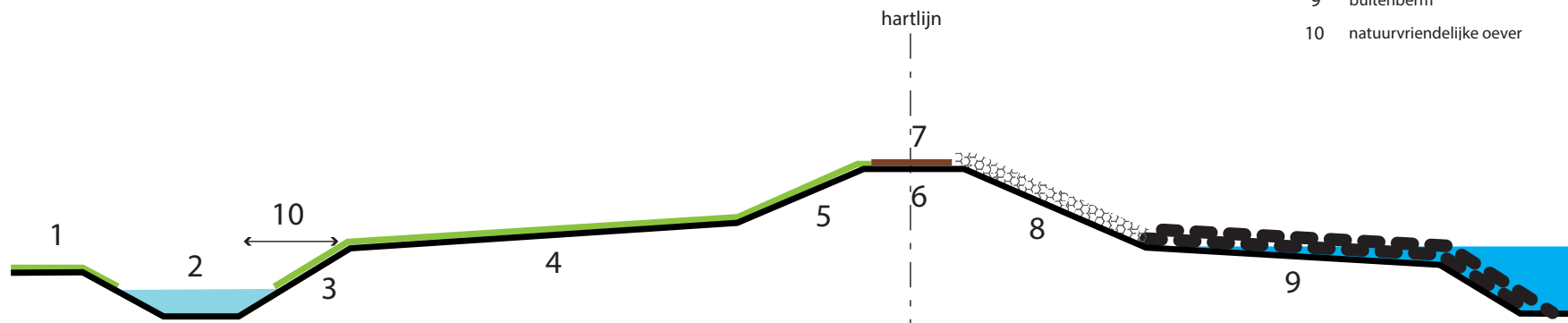
1.7 Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken worden de esthetische eisen voor de dijkversterking gegeven, beginnend met een inleiding met de randvoorwaarden waaruit de eisen zijn voortgekomen. De esthetische eisen dienen in samenhang met de Vraagspecificatie eisen (VSE) gehanteerd te worden.

Hoofdstuk 2 'Dijktracé' geeft eisen voor de eenduidige en samenhangende omlijsting van Marken. Hoofdstuk 3 'Dijkprofiel' doet dit voor het profiel van de nieuwe dijk. In deze set van eisen ligt de basis van de inpassing van een nieuwe omringdijk die past bij Marken en die aansluit op de omgeving. De navolgende hoofdstukken gaan in op de inpassing en de aansluiting op: de Verbindingsweg N518, de Bukdijk, de Vuurtoren en de Haven. De Rozewerf is een gevoelige en ruimtelijk zeer waardevolle plek op het eiland. Daarom is gekozen voor een afwijkend profiel dat recht doet aan de specifieke waarden. In hoofdstuk 8 wordt het voor Rozewerf afgemeten profiel in eisen uiteengezet. Hoofdstuk 9 tenslotte, geeft de eisen die aan de materialisering van elementen om en aan de dijk worden gesteld.

In de toelichting worden de volgende termen gebruikt voor het dijkprofiel:

---	huidig dijklichaam	1	achterland
⬢⬢⬢	steenbekleding (zetsteen)	2	teensloot
⬢⬢⬢	steenbekleding (breuksteen/waterbouwsteen)	3	binnenteen talud
—	kruidenrijk gras	4	binnenberm
—	klinkers	5	binnentalud
—	polderwater	6	kruin
—	Markermeer	7	wandelpad
		8	buitentalud
		9	buitenberm
		10	natuurvriendelijke oever

De dijkversterking zorgt voor een nieuwe omlijsting van Marken. De nieuwe dijk is een hedendaagse tijdslaag in een reeks van steeds veranderende contouren van Marken. Vanaf de nieuwe dijk wordt Marken en het Markermeer op een treffende en aangename manier beleefd.

Het tracé van de huidige dijk blijft als herinnering zichtbaar door de teensloot te laten liggen. Het grillige verloop daarvan vormt een herkenbaar contrast met het rechttere nieuwe dijktracé. De nieuwe dijk brengt samenhang en verbindt. Het is een continu element met een eenduidige uitstraling waaraan op de dijk aansluitende elementen als de Verbindingsweg N518, pad naar de Vuurtoren en de Bukdijk ruimtelijk ondergeschikt zijn.

Het verloop van de nieuwe ringdijk om Marken is geen kopie van de bestaande dijk, maar strakker en hoekiger. Het tracé van de nieuwe dijk vindt zijn basis in het accentueren van de markante knikpunten van het bestaande tracé. Deze houden verband met historische inlagen van de dijk; dragers van het verhaal van het strijd tegen, én het leven met het water. Tussen de knikpunten van het nieuwe dijktracé wisselen lange en korte rechtstanden met wisselende perspectieven zich af om tot een aantrekkelijke ringdijk te komen. Vanwege de cultuurhistorische betekenis van de dijktracé's van de inlaag en de Rozewerf wordt het bestaande verloop van de dijk aangehouden.

Knikpunten en verspringingen van de as van de dijk krijgen betekenis door ze te verbinden aan bestaande historische plekken en waardevolle elementen aan de dijk en door het aanbrengen van nieuwe waarden, zoals natuur, strandjes of uitzichtpunten. Dit draagt bij aan de leesbaarheid van het verhaal van de dijk.

- .....>
- .....>
- .....>
- .....>
- .....>
- .....>

De knikpunten in het tracé van de nieuwe dijk worden herleid uit de positie en ligging van de huidige markante knikpunten. Deze zijn aangegeven in de naastliggende kaart.

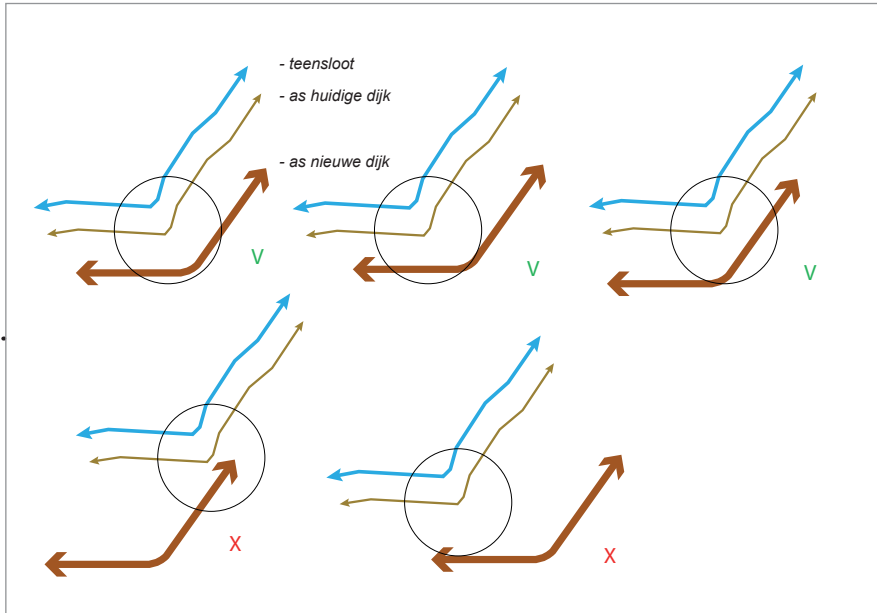
Tussen markante knikpunten zijn maximaal 2 verspringingen van de as of extra knikpunten in het tracé van de nieuwe dijk toegestaan. Bestaande waardevolle plekken worden altijd geaccentueerd door een extra knikpunt of verspringing.

Volgen van het dijkverloop van de inlaag met 'profiel nieuwe dijk'. Het nieuwe dijkverloop wordt zorgvuldig ingepast, zodat het ruimtelijk in samenhang is met de rest van de nieuwe Zuidkade.

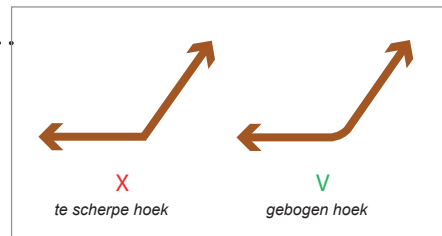
Behoud het dijkverloop van de Rozewerf met 'profiel Rozewerf'.

Volgen van het dijkverloop van wisselende perspectieven met 'profiel nieuwe dijk'. Het nieuwe dijkverloop inclusief het accent van de waardevolle plek van de voormalige kloostersluis worden zorgvuldig ingepast zodat het ruimtelijk in samenhang is met de rest van de nieuwe Zuidkade.

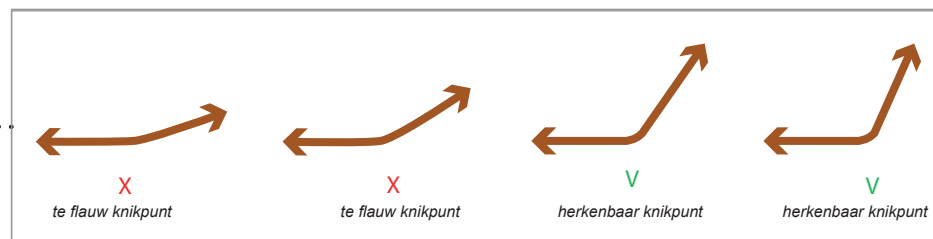
Behoud het verloop en ligging van de bestaande teensloot.

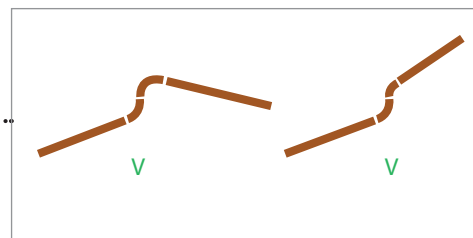
Markante knikpunten zijn goed herkenbare accenten met een gebogen hoek.

Markante knikpunten zorgen voor een duidelijke richtingverandering in het verloop van het tracé van de nieuwe dijk.

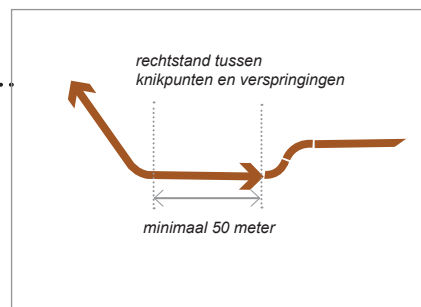
As-verspringingen zijn substantieel en duidelijk herkenbaar en worden aan elkaar gekoppeld met een slinger bestaande uit twee tegenovergestelde bogen.

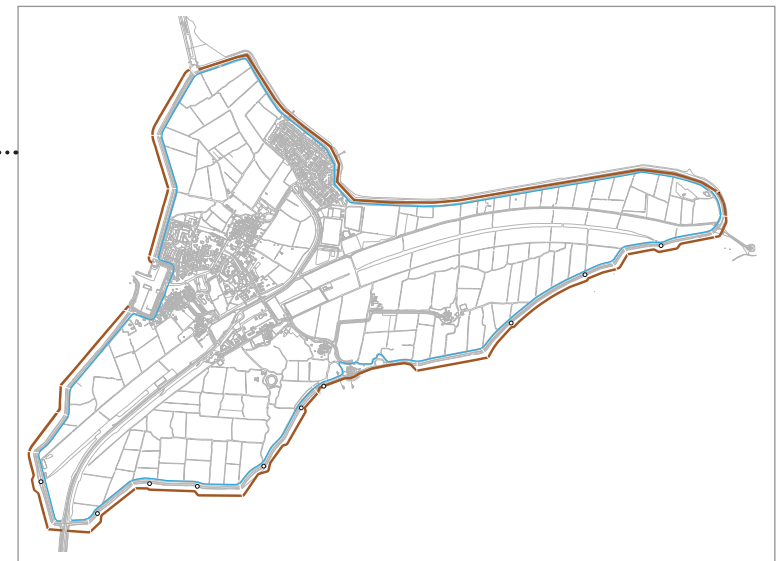
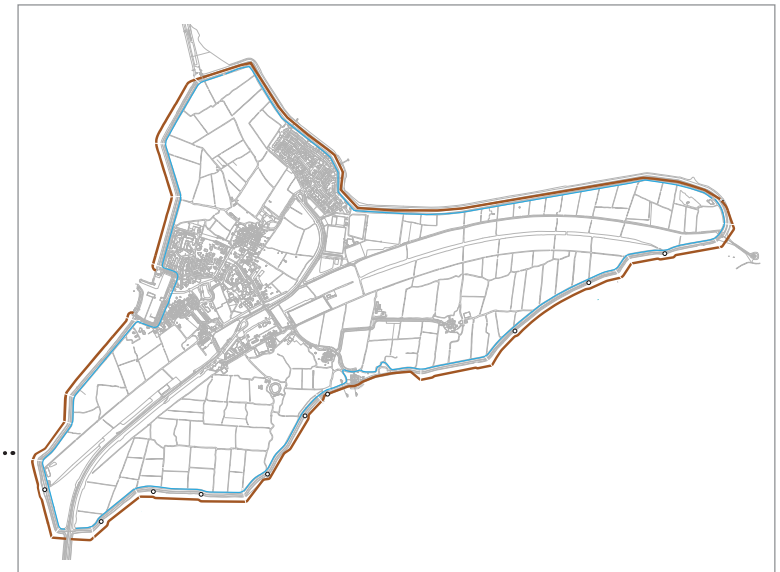
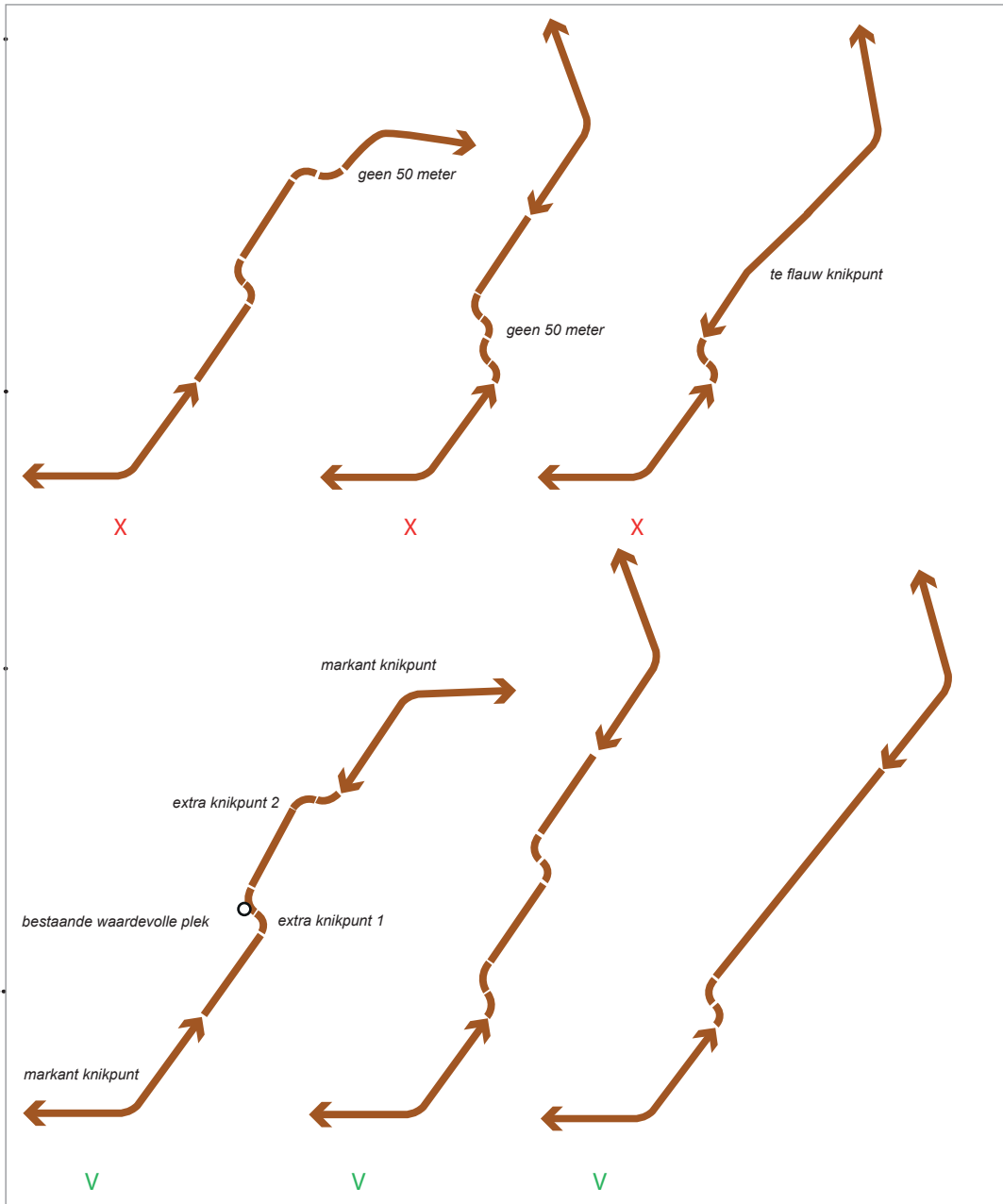

Tussen knikpunten en verspringingen is de dijk recht.

Dijkstrekken liggen niet in elkaars verlengde.

De afstand tussen knikpunten en verspringingen bedraagt minimaal 50 meter. Deze maat is afgeleid uit het huidige dijkverloop, vanwege de herleidbaarheid van de contour van Marken en de herkenbaarheid van de wisselingen van korte en lange rechtstanden binnen van het toekomstige verloop.

Het nieuwe dijkprofiel van de Westkade (dijkpaal 75 t/m 84, dijkpaal 1 t/m 13) en de Zuidkade (dijkpaal 13 t/m 46) is bepalend voor de omlijsting van het eiland en zorgt voor continuïteit en samenhang.

Het profiel moet passen bij de fijne schaal van Marken en herkenbaarheid geven. De kenmerken van de huidige dijk worden daarom vertaald in het nieuwe profiel. Een smalle kruin met steile taluds die helder afsteekt tegen de binnen- en buitenberm vormt daarvoor de basis. Materialen die mooi verouderen zorgen ervoor dat de nieuwe dijk aansluiting vindt bij de historische setting van het eiland.

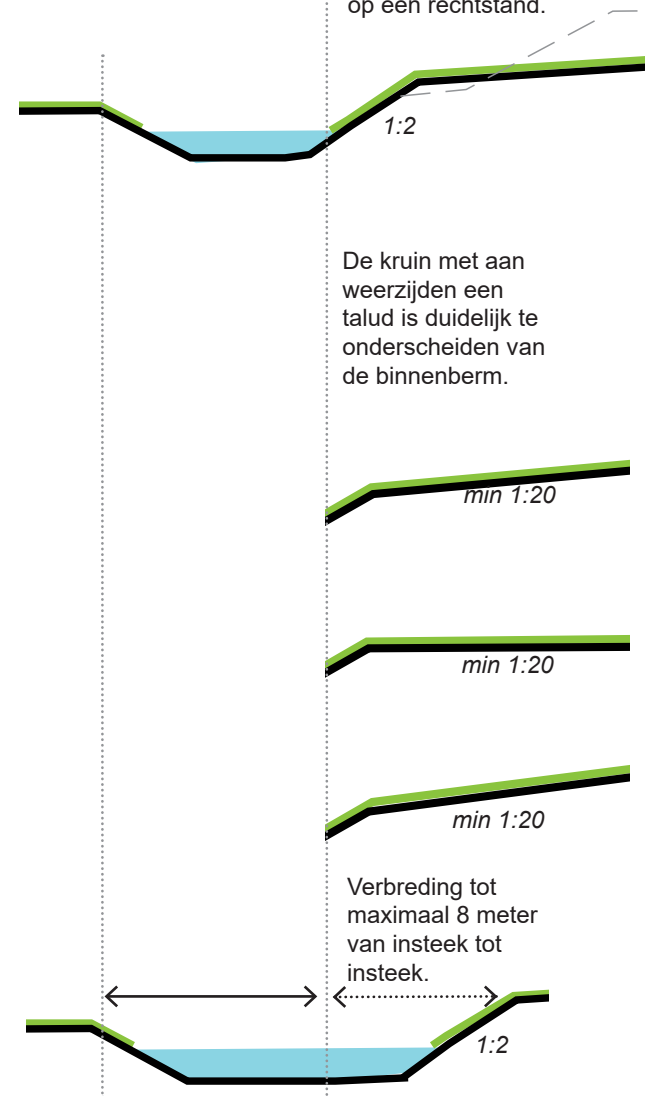
Het contrast tussen buiten- en binnendijks wordt versterkt door een rechte lijnvoering met stenig materiaal toe te passen aan de buitenzijde van de dijk, en door bloem- en kruidenrijk grasland met natuuroevers aan de binnenzijde toe te passen. Binnendijks wordt het zachte beeld versterkt door de wisselende slootbreedtes van de teensloot. De teensloot is gezien vanaf de kruin, helder aanwezig als rafelrand tussen dijk en land. Het contact met het Markermeer is direct, water komt tot dichtbij het dijklichaam en het uitzicht over het meer is weids en ongestoord.

- huidig dijklichaam
- steenbekleding (zetsteen)
- steenbekleding (breuksteen/waterbouwsteen)
- kruidenrijk gras
- klinkers
- polderwater
- Markermeer

Onaangetast laten bestaande talud en waterlijn.

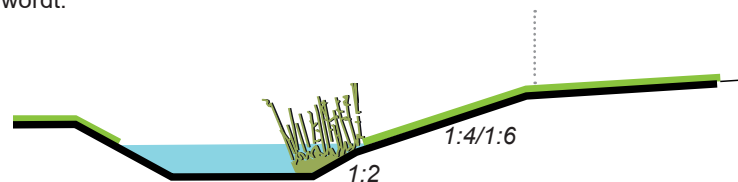
Behoud teensloot.

De bermbreedte is tussen knikpunten gelijk met een maximale afwijking van 2 meter op één rechtstand.

De natuurvriendelijke oever bestaat uit flauwe oevers en ondiep water waarbij grootschalige rietontwikkeling voorkomen wordt.

De grens tussen de natuurvriendelijke oever en de binnenberm vormt een rechte lijn.

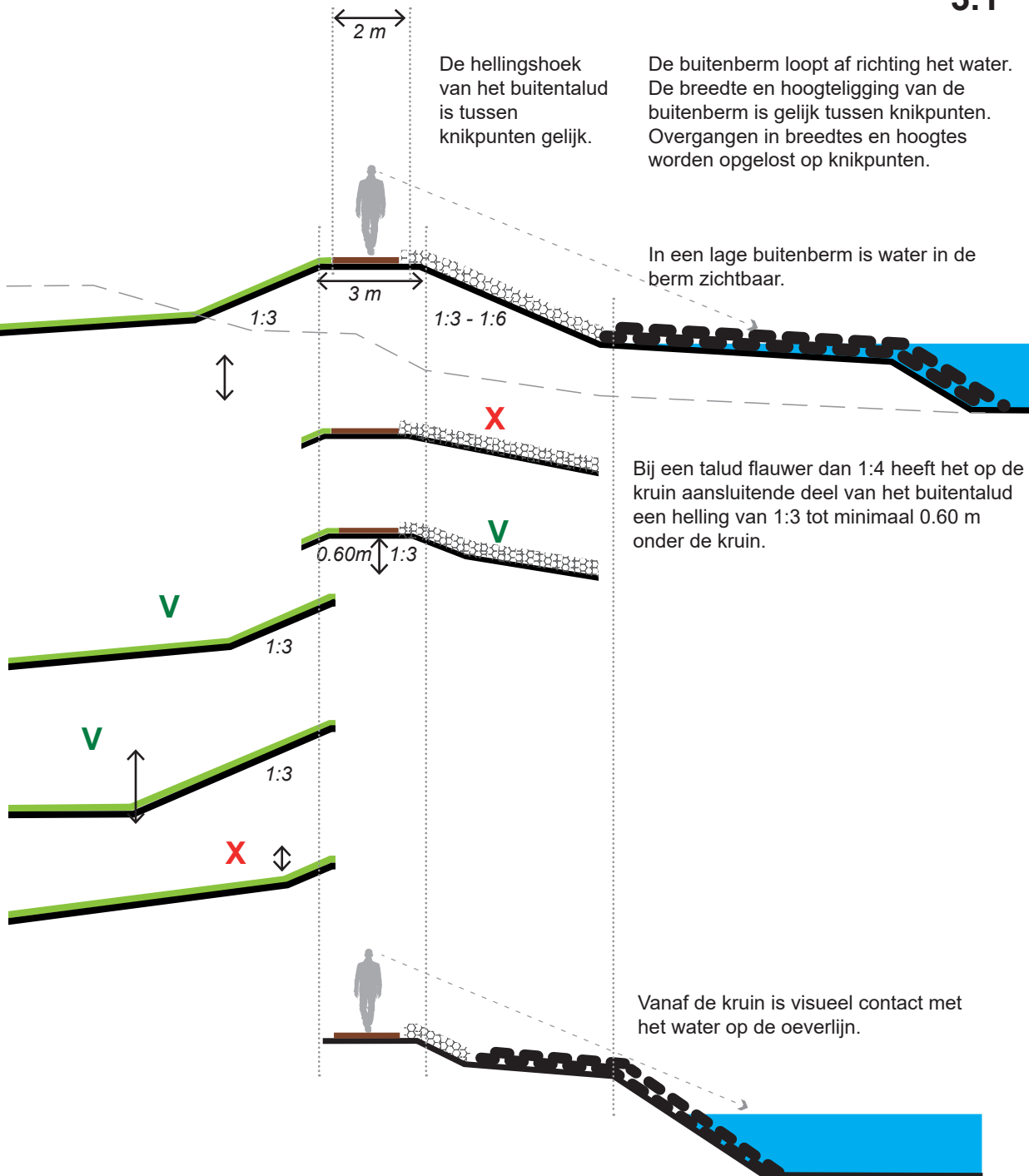

Het wandelpad bevindt zich op de hartlijn van de kruin.

3.1

OPBOUW DIJKPROFIEL

De hellingshoek van het buitentalud is tussen knikpunten gelijk.

De buitenberm loopt af richting het water. De breedte en hoogteligging van de buitenberm is gelijk tussen knikpunten. Overgangen in breedtes en hoogtes worden opgelost op knikpunten.

In een lage buitenberm is water in de berm zichtbaar.

Bij een talud flauwer dan 1:4 heeft het op de kruin aansluitende deel van het buitentalud een helling van 1:3 tot minimaal 0.60 m onder de kruin.

Vanaf de kruin is visueel contact met het water op de oeverlijn.

luwtestructuren zijn evenwijdig aan de buitenberm.

3.2

MATERIAAL DIJKPROFIEL

kruidrijk grasland

natuurvriendelijke oever

wandelpad

Gemêleerde roodbruin gebakken klinkers in Waal- of Lingeformaat in halfsteens verband.

breuksteen of waterbouwsteen

Buitenberm en luwtstructuren bestaan uit antracietkleurige/zwarte breuksteen of waterbouwsteen.

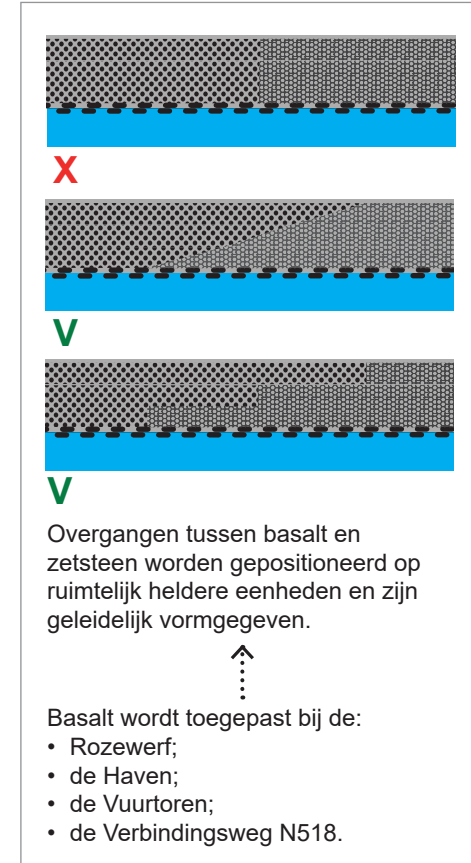
zetsteen

Buitentaluds bestaan uit basalt of een andere basaltvormige zetsteen met een vergelijkbaar onregelmatig patroon, en afwisselend in formaat. Zetsteen sluit in kleur aan op basalt; zwart-antraciet.

V

X

4 VERBINDINGSWEG N518

De kruising van de Verbindingsweg N518 met de nieuwe dijk vormt de entree van Marken over land. De integrale ontwerpgevare betreft het gebied tussen dijkpaal 11 t/m 14.

De entree is helder, met een scherpe doorkruising van de nieuwe dijk. De Verbindingsweg N518 is ruimtelijk ondergeschikt. De nieuwe dijk wordt ervaren als een doorlopende omlijsting van het eiland.

- markant knikpunt
- mogelijk tracé wandelpad
- ▨ indicatie buitenberm

De Verbindingsweg N518 knikt ter hoogte van de as van de nieuwe dijk naar het maaiveld van de polder van Marken.

De inrichting van de fietspassage over de Verbindingsweg N518 is eenvoudig:

- de fietspassage is integraal onderdeel van het toegangshek naar de nieuwe dijk;
- als de fietspassage op de kruin-as van de dijk ligt, wordt de verharding uitgevoerd in hetzelfde materiaal als het wandelpad op de kruin van de dijk, ligt de fietspassage niet op de kruin-as dan is de kleurstelling terughoudend: grijs tinten aansluitend op de kleur van het asfalt van de Verbindingsweg N518;
- bebording wordt tot het minimum beperkt;
- bebording, informatiebord en schrikhekken worden opgenomen in het ontwerp van de houten toegangshekken naar de dijk;
- markeringen op de Verbindingsweg N518 beperken zich tot lijnen;
- het kleurgebruik van de vluchtheuvel is terughoudend: grijs tinten aansluitend op de kleur van het asfalt van de Verbindingsweg N518.

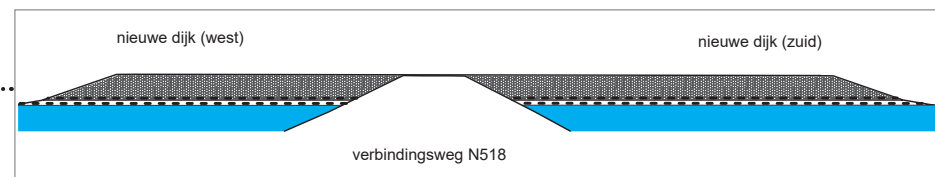
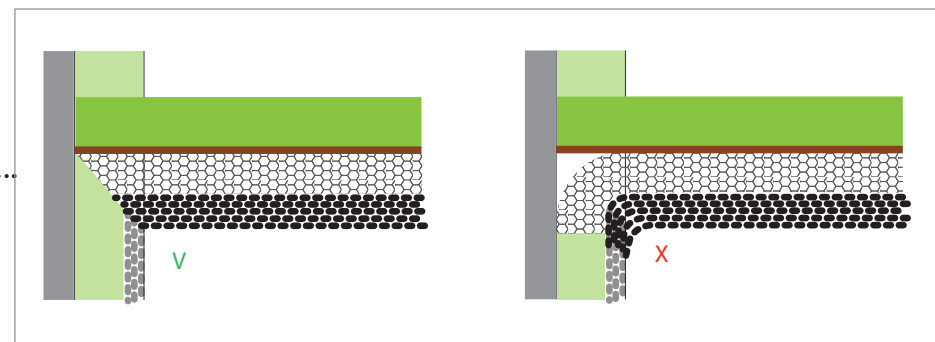
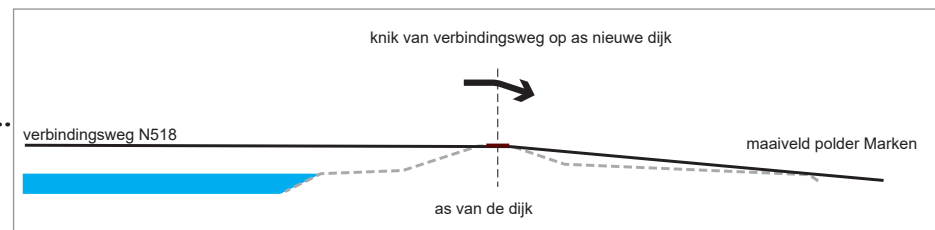
De kruin-as van de nieuwe dijk is op de kruising met de Verbindingsweg N518 herkenbaar en visueel dominant. Het aantal elementen op en rond de kruising is tot het minimum beperkt. Elementen ondersteunen de herkenbaarheid van de kruin-as.

Het buitentalud en de buitenberm van de nieuwe dijk sluiten hard en zonder overgangen aan op het dijklichaam van de Verbindingsweg N518, het raakpunt is scherp en direct.

De nieuwe dijk wordt haaks op het dijklichaam van de Verbindingsweg N518 aangesloten met een maximaal toegestane afwijking van 4 graden. Deze marge is afgeleid van de huidige situatie. De haakse aansluiting van de Verbindingsweg N518, als ruimtelijk ondergeschikte structuur, versterkt de beleving van de continuïteit van de dijk.

De kruinhoogte, materialisering, en dimensionering van de binnen- en buitentaluds is aan beide zijden van de Verbindingsweg N518 gelijk tot aan het eerstvolgende knikpunt, waarbij het buitentalud is uitgevoerd in basalt.

Vanaf het punt waar de rijbanen op de dam van Verbindingsweg N518 zich ten behoeve van de fietspassage splitsen tot aan de nieuwe dijk, zijn de kruinbreedte en het talud van het grondlichaam gelijk.

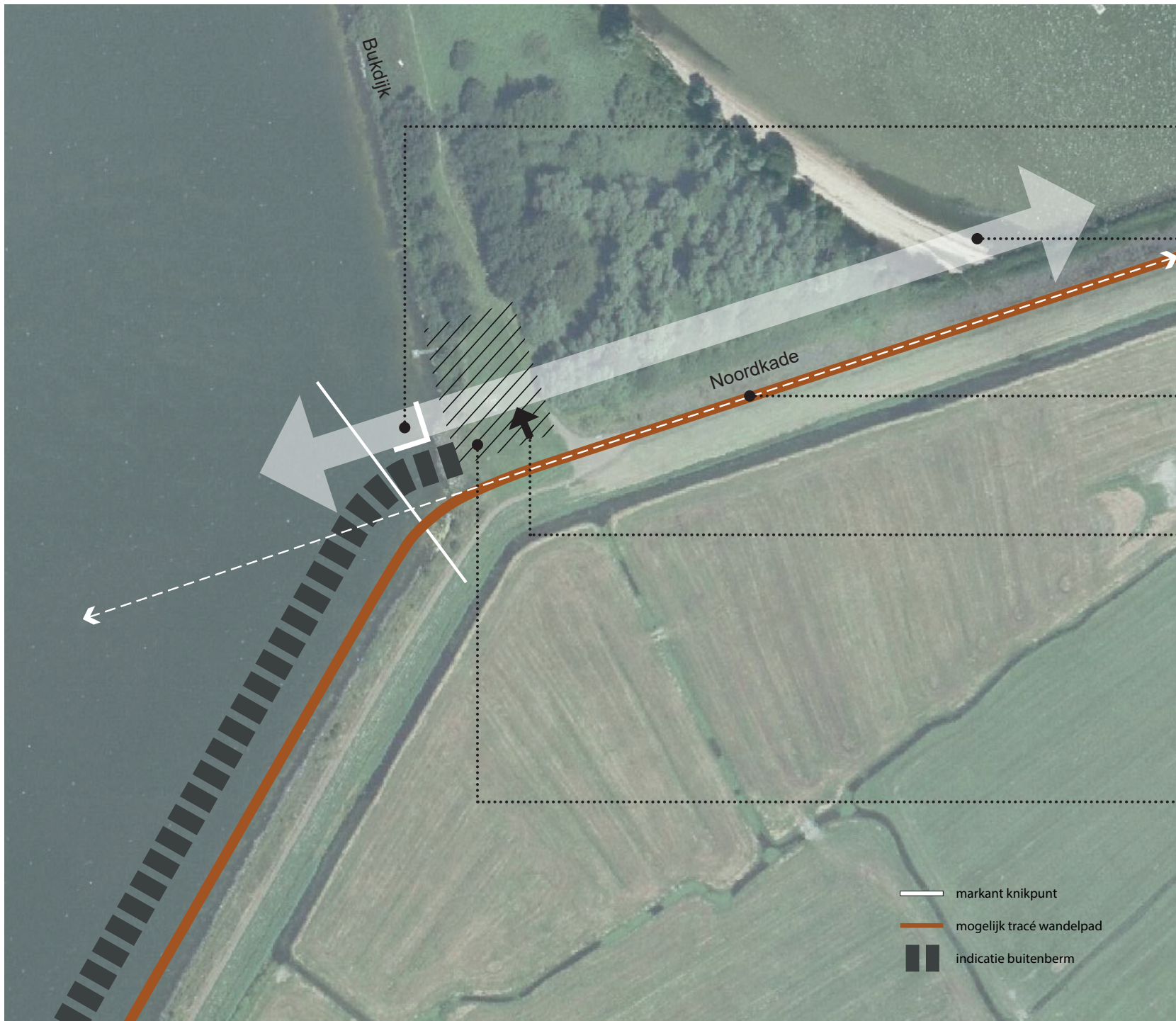

De Bukdijk vormde de aanzet tot de drooglegging van de Markerwaard. De aansluiting laat het contrast zien tussen het oorspronkelijke Zuiderzee-eiland en de gestokte ontwikkeling van de IJsselmeerpolders. Het is een rustpunt aan de omringdijk en geeft toegang tot de Bukdijk. De integrale ontwerpgevare betreft het gebied tussen dijkpaal 73 t/m 75.

Bukdijk en omringdijk zijn duidelijk van elkaar te onderscheiden. Op het raakpunt is de Bukdijk ruimtelijk ondergeschikt. Bij de aansluiting wordt de omringdijk ervaren als een doorlopende dijk om het eiland.

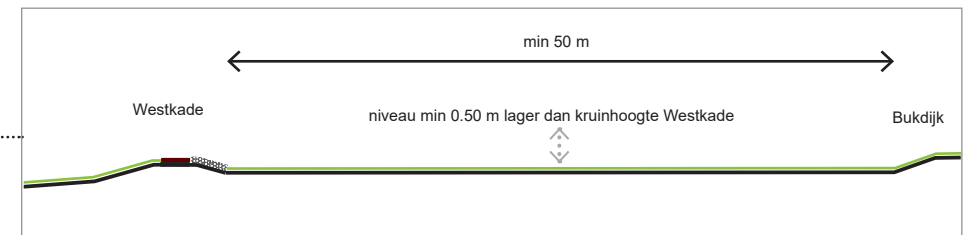
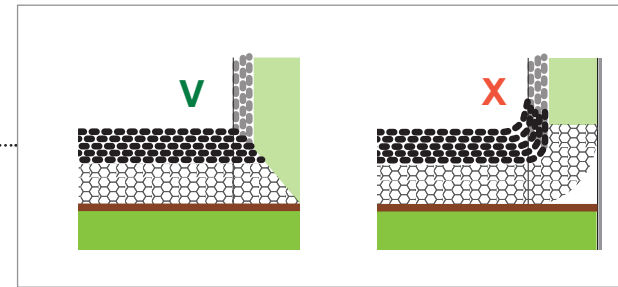
..... Het buitentalud en de buitenberm van de nieuwe dijk sluiten hard en zonder overgangen aan op het dijklichaam van de Bukdijk.

.....> Een ruimte langs de buitenteen van de Noordkade wordt open gemaakt door de eerste strook beplanting over een breedte van 5 meter te verwijderen.

.....> De as van de nieuwe dijk dient aangesloten te worden op het verlengde van de as van de Noordkade.

.....> De toegang naar de Bukdijk moet goed begaanbaar blijven voor wandelaars en beheervoertuigen. Een talud van maximaal 1:3, aansluitend op de helling van het buitentalud van de nieuwe dijk voorziet hier in.

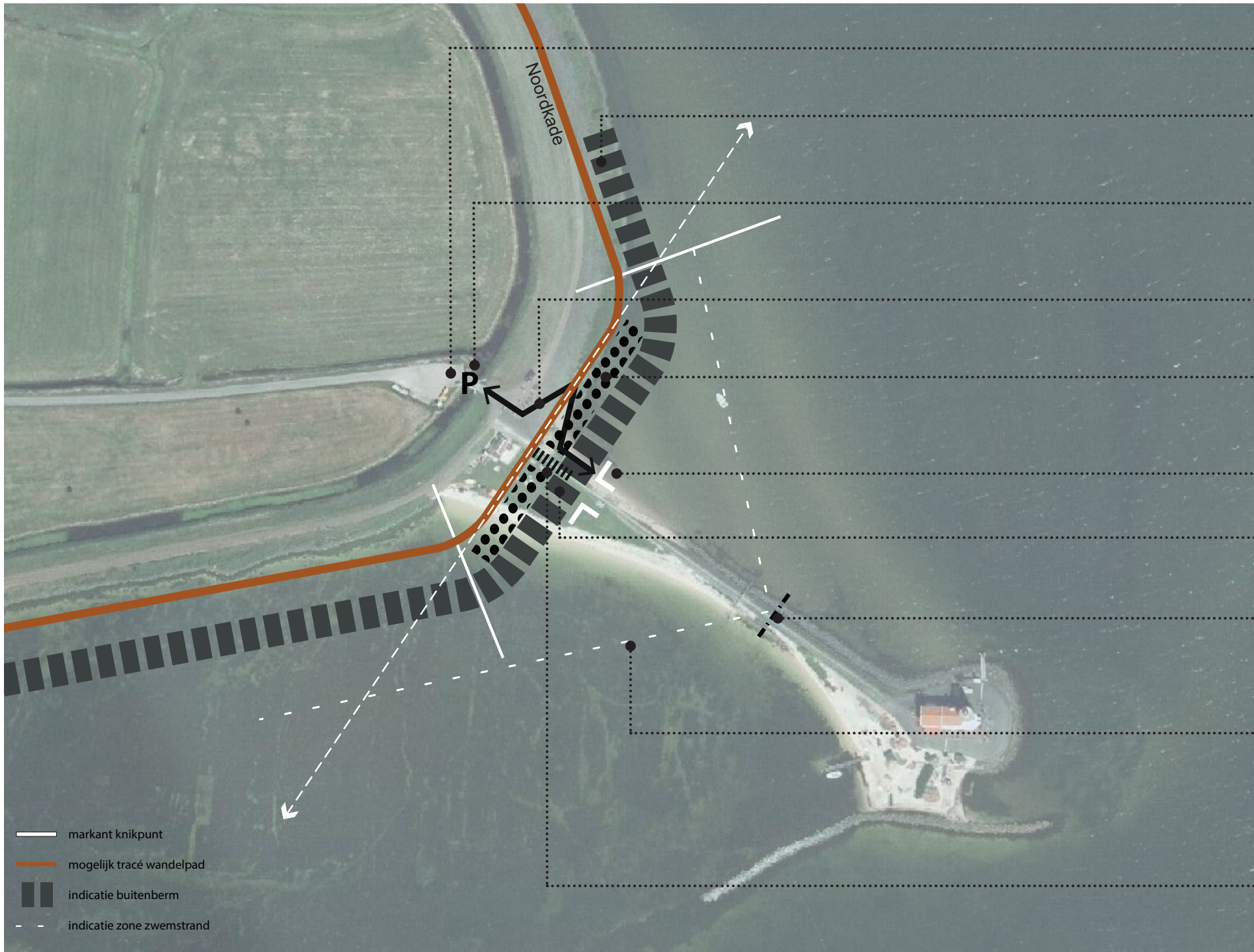
.....> Het overgangsgebied van de Bukdijk naar de nieuwe dijk wordt afgewerkt op een niveau dat minimaal 50 cm lager ligt als het niveau van de kruin van de nieuwe dijk. Het overgangsgebied beslaat de gehele kruin van de Bukdijk en een lengte van in ieder geval 50 meter vanaf het buitentalud van de nieuwe dijk.

De Vuurtoren heeft ooit binnen de omringdijk van Marken gelegen. Nu wordt de Vuurtoren ervaren als losliggend element in het Markermeer, slechts bereikbaar via een smalle dam. Het is een veel bezocht punt aan de dijk met zitgelegenheden en een zwemstrand. De integrale ontwerpgave betreft het gebied tussen dijkpaal 45 t/m 46.

De nieuwe dijk wordt doorgetrokken voorbij de Vuurtoren en daar verbonden met de Noordkade. De omringdijk wordt ervaren als doorlopende dijk waaraan de verbinding naar de Vuurtoren ondergeschikt is. Het strand, ligweide en andere ondersteunende functies krijgen een kwaliteitsimpuls. De inrichting geeft een rustig beeld en is op zodanige wijze vormgegeven dat de Vuurtoren visueel vrij in het water blijft liggen.

.....> Toiletvoorziening en informatievoorziening/schuilplaats zijn terughoudend vormgegeven in afstemming met het bijgebouwtje van de Vuurtoren.

.....> Lijnvoering en materialisatie van de aansluiting van de nieuwe dijk op de Noordkade dient met geleidelijke overgangen te worden uitgevoerd.

.....> De nieuwe verharding aan het Oosterpad en op de binnenberm van de nieuwe dijk worden visueel terughoudend vormgegeven en in samenhang gematerialiseerd. Verhardingsmaterialen zijn grijs-antracietkleurig of uitgevoerd met grastegels.

.....> De dijkpassage voor voertuigen naar de Vuurtoren en de parkeerplaats op de dijk worden in samenhang ontworpen met de parkeerplaats, zowel in vormgeving als materialisatie.

.....> Het buitentalud van het dijkdeel dat haaks op het pad staat, wordt uitgevoerd in basalt.

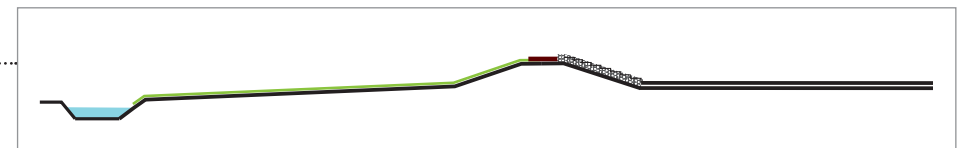
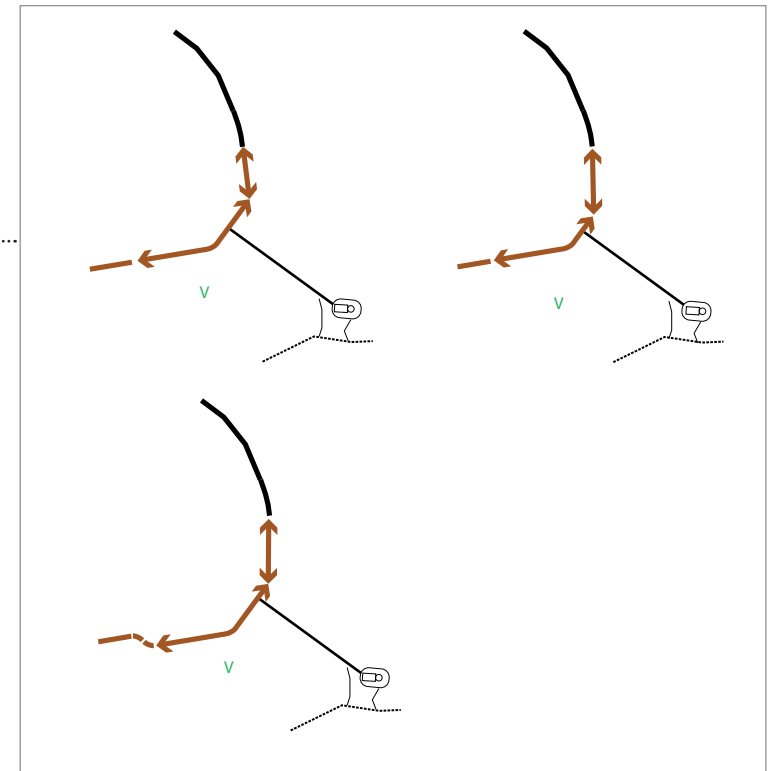
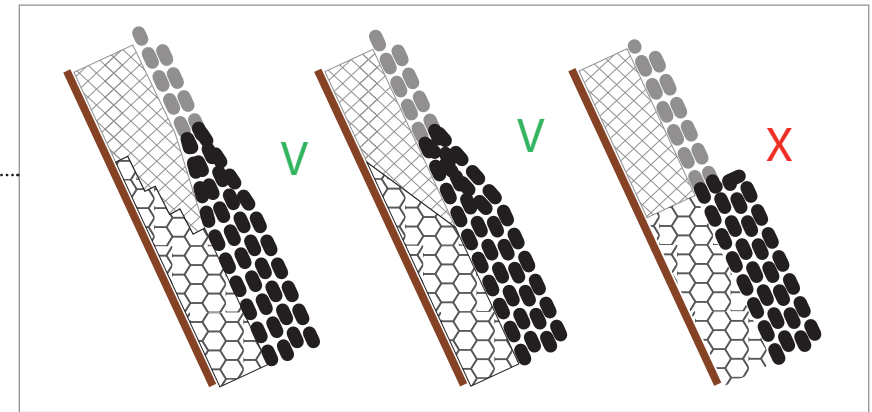
.....> De nieuwe dijk wordt haaks op het pad naar de Vuurtoren gelegd, met een maximaal toegestane afwijking van 4 graden. Deze marge is afgeleid van de huidige situatie. De haakse aansluiting op de dam naar de Vuurtoren, als ruimtelijk ondergeschikte structuur, versterkt de beleving van de continuïteit van de dijk.

.....> Het bijgebouwtje staat op de ligweide op dezelfde positie als in de huidige situatie: dicht tegen het buitentalud en dicht bij het pad richting de Vuurtoren.

.....> Om de Vuurtoren los van het eiland te houden mogen de stranden niet breder worden dan het hekwerk op het pad naar de Vuurtoren.

.....> Het strand en de ligweide worden geïntegreerd in het dijkontwerp. De inrichting is visueel terughoudend, waarbij inrichtingselementen worden gegroepeerd en dicht tegen het buitentalud gepositioneerd zijn.

.....> Het pad naar de Vuurtoren is een ranke verbinding en sluit hard aan op de dijk, het raakpunt is scherp en direct. Een dijktrap op de as van het pad naar de Vuurtoren verbindt de kruin van de nieuwe dijk.

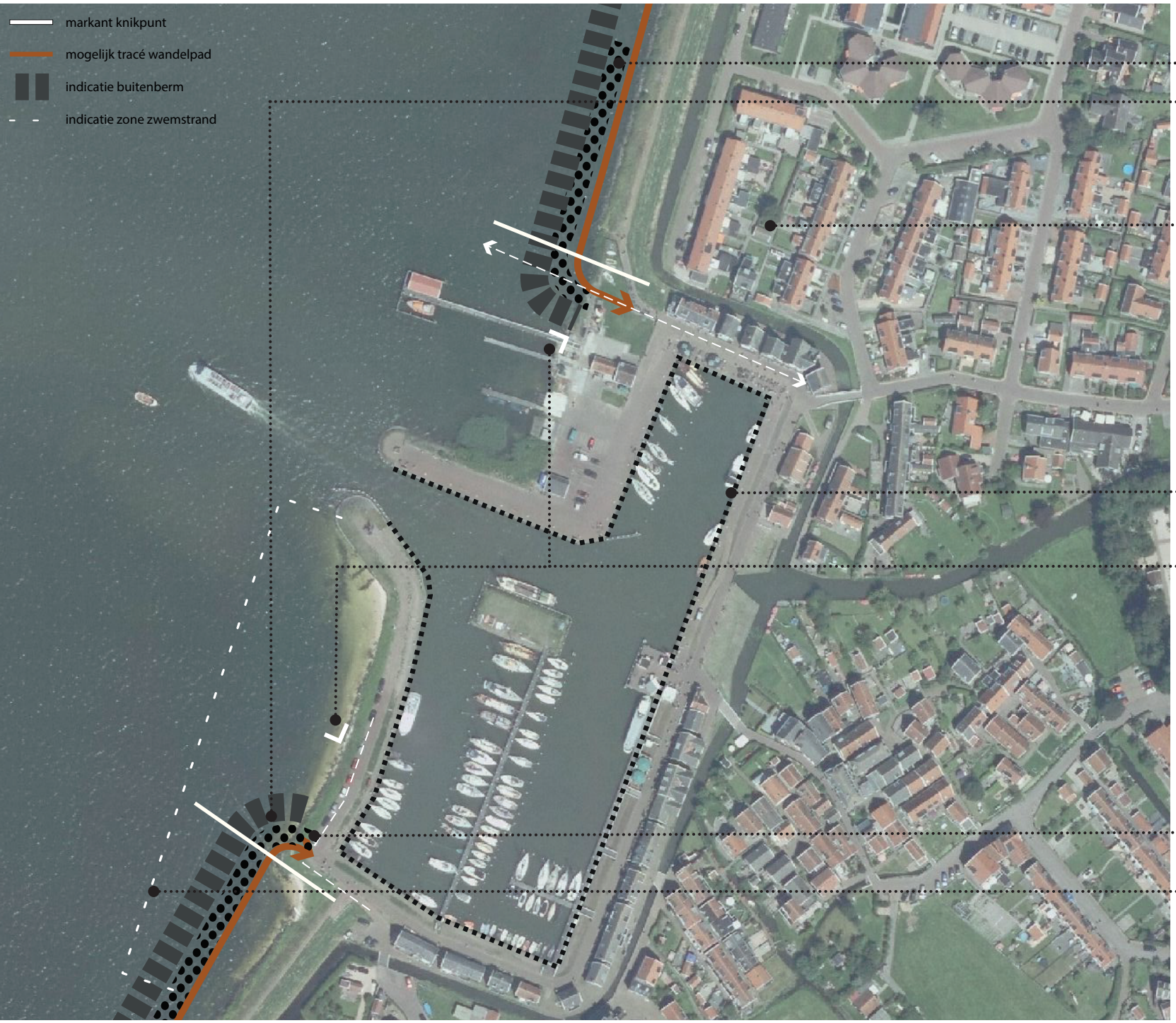

De Haven is een intensief bezocht deel van Marken en van hoge cultuurhistorische waarde. De rechthoekige kom van de Haven met de aanliggende monumentale bebouwing zorgt voor een markante onderbreking van de omringdijk. De kade om de haven vormt hier de waterkering en wordt constructief versterkt. De integrale ontwerpgevare betreft het gebied tussen dijkpaal 82 t/m 2.

De nieuwe dijk sluit direct en strak aan op de Haven. De hoekige vorm van de havenkom en de havenhoofden domineren het beeld. De uitstraling en eenheid van de kades rond de havenkom blijven behouden. De materialisatie en uitstraling van de nieuwe dijk wordt afgestemd op het historische ensemble van de Haven. Ook het zwemstrandje aan de zuidzijde wordt subtiel ingepast binnen het geheel.

.....> Het buitentalud dient vanaf de aansluiting op de haven, voor zowel aan de noord- als zuidzijde, uit basalt te bestaan. De lengte van het buitentalud met basalt is, voor zowel de noordelijke als zuidelijke aansluiting van de dijk, gelijk. Op de naastliggende kaart is indicatief de gewenste lengte weergegeven.

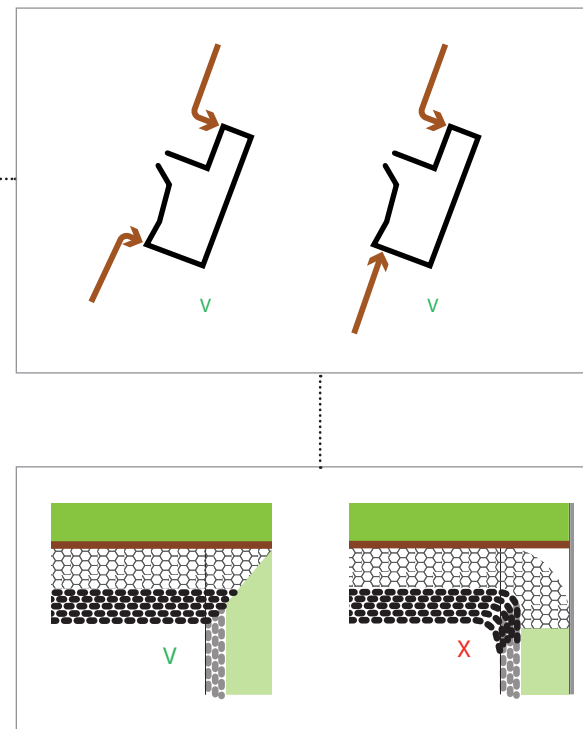
.....> Aan de noordzijde ligt de kruin-as van de nieuwe dijk in het verlengde van de as van de kade rond de Haven; 'de Havenbuurt'.

.....> Constructieve versterkingen zijn op maaiveld afgewerkt en geïntegreerd in de aanwezige verharding en kantopsluitingen. De kademuur/-wand heeft in de hele havenkom een gelijke uitstraling.

.....> De nieuwe dijk dient zo haaks mogelijk op de Haven aan te sluiten. Het kruinpad van de nieuwe dijk takt op een logische en vloeiende wijze aan de op de Havenbuurt. De noord- en zuidzijde zijn met overeenkomstige kenmerken vormgegeven.

.....> Aan de zuidzijde is de nieuwe dijk ruimtelijk duidelijk te onderscheiden van de havenkade en havenhoofden. De aansluiting heeft een directe en heldere begrenzing.

.....> Het zwemstrandje aan de zuidzijde wordt subtiel ingepast en als logisch onderdeel van het havenensemble met havenhoofden, kades en nieuwe dijk.

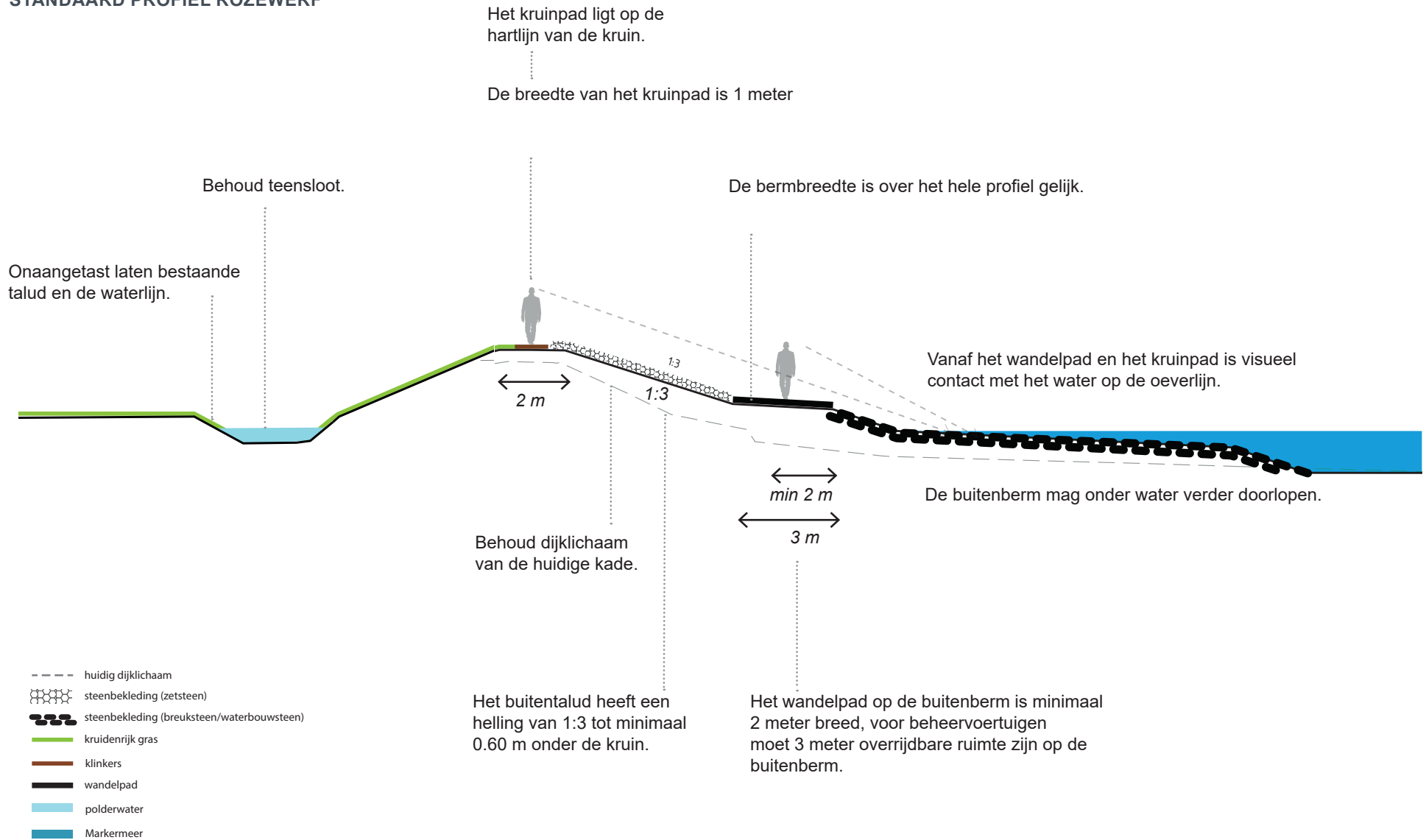

Archetypisch voor Marken is de Rozewerf, met de samengeklonterde huizen dicht op het water, en de ijsbrekers in het water aan de voet van de werf. Dijk en werf zijn bij de Rozewerf en de Heuvel een samenhangend geheel. Bij de Rozewerf lijkt het of de dijk in de werf verdwijnt. Een teensloot is afwezig. De sloot loopt achter de werven om. De integrale ontwerpgave betreft het gebied tussen dijkpaal 26 t/m 31.

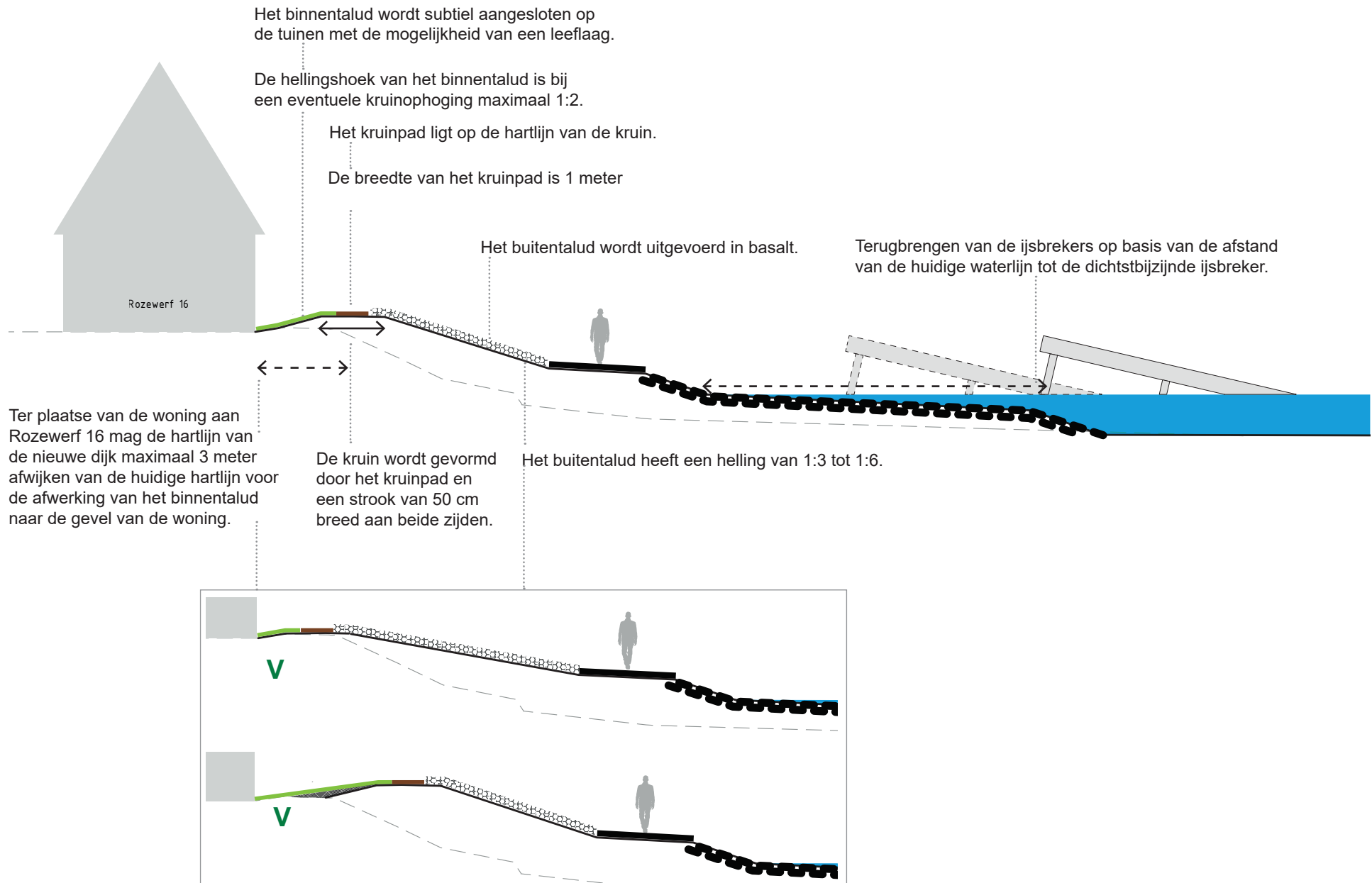
Een directe relatie tussen water en werven en het vrije uitzicht over het Markermeer zijn de basis voor een goede inpassing. Dit vraagt om een naar de plek toegesneden versterking van de dijk die past bij de verfijnde maat en schaal van de werven.

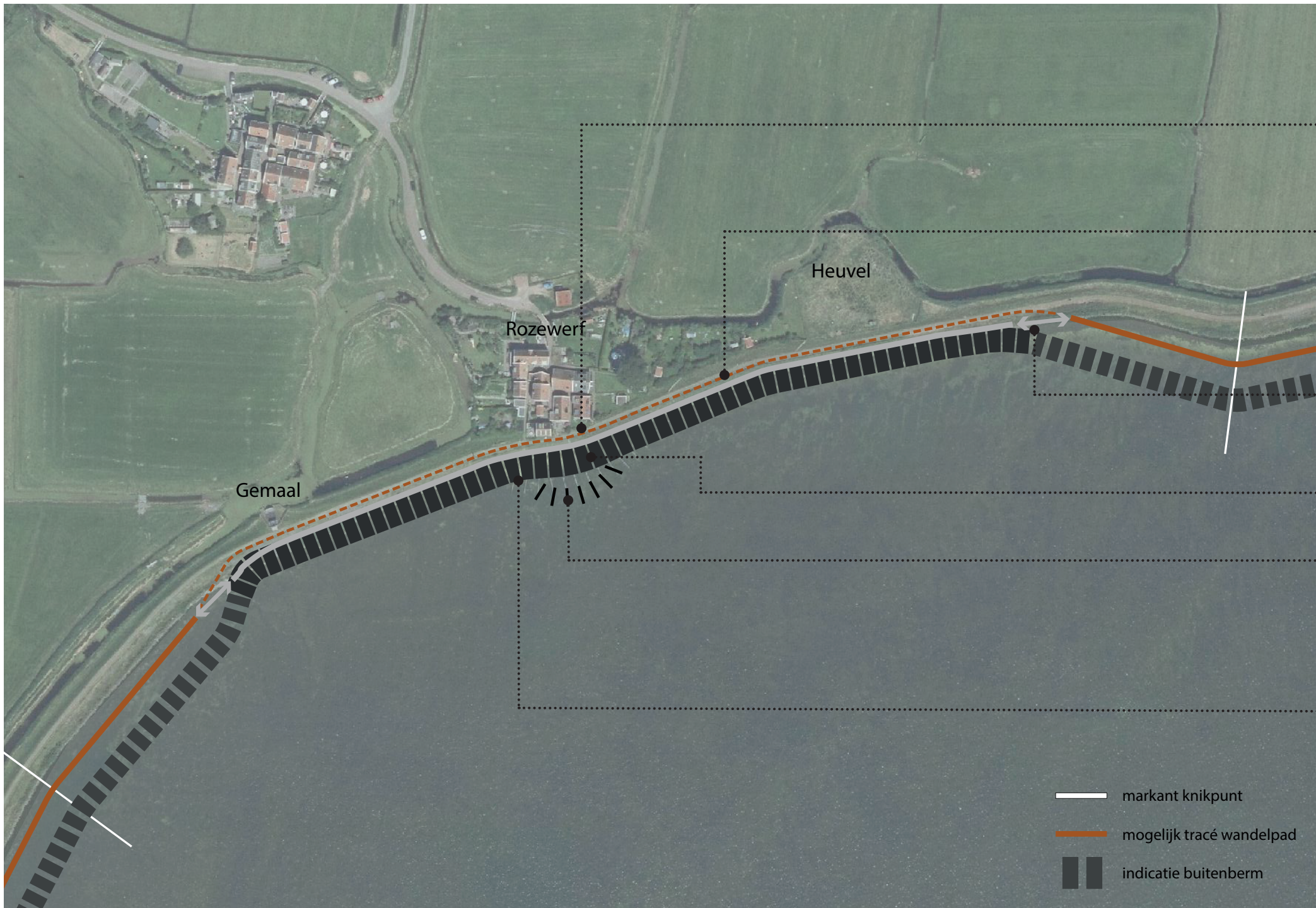
Het 'profiel Rozewerf' is in de eerste plaats verbonden aan de beide werven maar strekt zich uit tot het gemaal om het vrije uitzicht te houden. De Rozewerf komt hierdoor centraal te liggen binnen dit profiel. Het wandelpad loopt door over de buitenberm in plaats van de kruin.

STANDAARD PROFIEL ROZEWERF

SPECIFIEK PROFIEL TER HOOGTE VAN DE ROZEWERF

Tussen dijkpaal 28 en 29 moet een vloeiend verloop van de kruin en het kruinpad worden gerealiseerd, gebaseerd op het huidige verloop en licht gebogen richting het Markermeer.

Het kruinpad loopt van het gemaal (dijkpaal 27) tot voorbij De Heuvel (dijkpaal 30) en sluit daar aan op op het wandelpad op de nieuwe dijk.
Het kruinpad dient toegankelijk te zijn vanaf de Rozewerf.

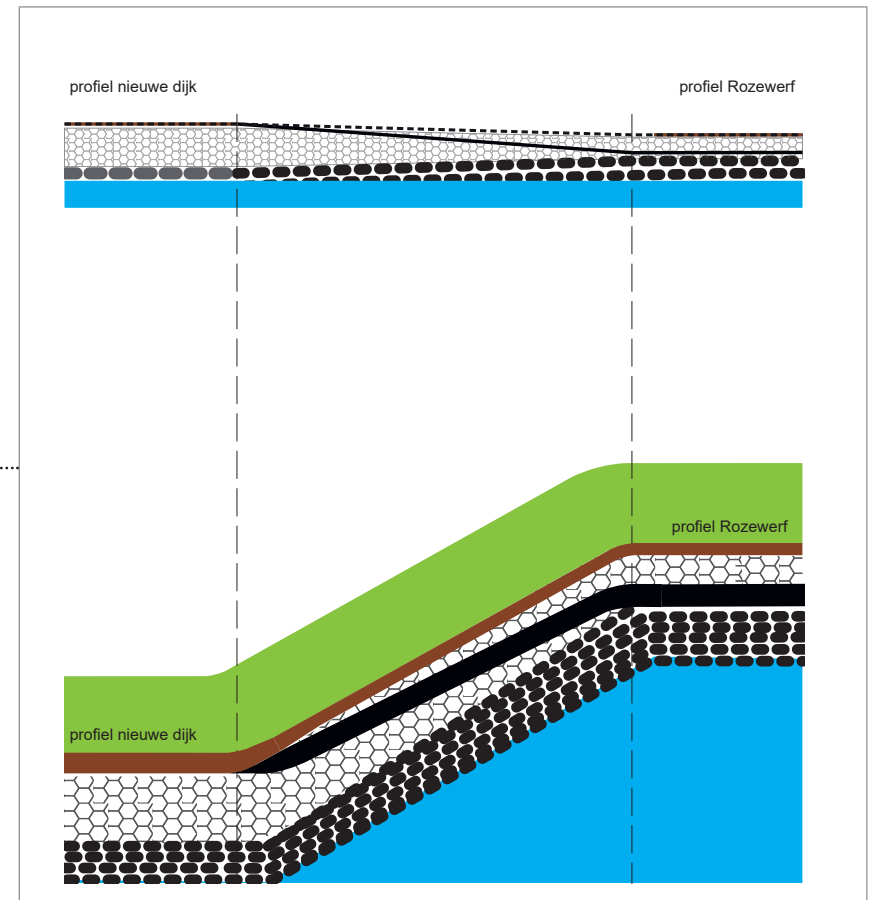
Bij de overgang van het profiel van de nieuwe dijk naar het profiel van de Rozewerf gaat de buitenwaarts verplaatste as in één beweging over naar de kruin van het profiel Rozewerf. De overgang tussen buitenbermen, kruinhoogten en wandelpad worden binnen dezelfde afstand en in één lijn opgelost.

Bij de splitsing van het kruinpad met het wandelpad op de buitenberm wordt de hoofdroute voor bezoekers helder aangestuurd.

De huidige steiger dient vervangen te worden voor een nieuwe steiger met dezelfde functionaliteit en bereikbaarheid.

Terugbrengen van de ijsbrekers in de kenmerkende waaivormige opstelling en in dezelfde positionering ten opzichte van de Rozewerf. Uitgangspunt is afstand van de huidige waterlijn tot de dichtstbijzijnde ijsbreker. Bij verplaatsen van de ijsbrekers dienen de ijsbrekers gerenoveerd te worden in afstemming met de eisen die de Provincie stelt vanuit de Monumentenverordening en die worden genoemd in de Omgevingsvergunning.

Het nieuwe strandje dient in dimensies gelijk te zijn aan het huidige strandje, behoudt ten opzichte van de woningen van Rozewerf dezelfde positie en is te voet bereikbaar vanaf de Rozewerf. Het nieuwe strandje is subtiel ingepast in de buitenberm en/of het buitenbermtalud en maakt daar mogelijk onderdeel van uit. Materialisatie van een toegang naar het strand is gelijk aan overig toegepast materiaal in het profiel Rozewerf.

8.3

MATERIAAL PROFIEL ROZEWERF

Bij de Rozewerf is de mogelijkheid aansluitend op de kruin van de dijk een leeflaag aan te zodat tuinen tot aan de kruin kunnen worden doorgetrokken

kruidentrijk grasland

kruinpad

(Hergebruik van bestaande) gemêleerde roodbruin gebakken klinkers in Waal- of Lingeformaat in halfsteens verband.

wandelpad

Het wandelpad op de buitenberm is vanaf het verlaten van de kruin van de dijk in materiaal afwijkend van het wandelpad op de kruin en sluit aan bij de kleurstelling van het materiaal op de buitenberm (zwart/anthraciet). Textuur en structuur van het wandelpad is vergelijkbaar met de maatvoering van basalt of Waal-of Lingeformaat.

breuksteen of waterbouwsteen

De buitenberm bestaat uit antracietkleurige/zwarte breuksteen of waterbouwsteen.

zetsteen

Buitentaluds bestaan uit basalt of een andere zetsteen met een vergelijkbaar onregelmatig patroon, en afwisselend in formaat. Zetsteen sluit in kleur aan op basalt, is zwart-antraciet.

Het hele buitentalud op het dijkdeel langs de Rozewerf is uitgevoerd in basalt.

V

X

Het rondje Marken is een samenhangende en verzorgde beleving. Het gaat daarbij ook om aan de dijk liggende functies en inrichtingselementen.

Evenals voor de dijk, geldt voor elementen de toepassing van eenduidig materiaal dat bij het beeld van het eiland past. Dit moet resulteren in een herkenbare en samenhangende eenheid. De dijk met elementen is een geheel, ingetogen, maar expressief. Straatmeubilair is op elkaar afgestemd in materiaal en maatvoering. Materialen zijn robuust, hebben hun natuurlijke kleur en moeten mooi kunnen verouderen. Hergebruik van materiaal wordt aangemoedigd om de ruimtelijke en historische kwaliteit te verhogen. Uiteraard is de waterveiligheid daarbij leidend.

Legenda

- aanduiding wandelroutes
- informatiebord
- wandelpad op de Noordkade
- dijktrap

9.1 ROUTING EN PADEN

halfverharding Bukdijk

- Kleischelpen.
- Het schelpenpad verbindt het wandelpad op de nieuwe dijk met het struinpad op de Bukdijk en het schelpenstrand in de hoek van de Bukdijk en de Noordkade.

wandelpad op de Noordkade

- Gemêleerd roodbruin gebakken klinker in Waal- of Linge formaat, gelegd in halfsteens verband, met een donkergrijze opsluitband.
- Het wandelpad op de Noordkade sluit aan op het wandelpad op de kruin van de te versterken dijkdelen en heeft gelijke dimensionering en materiaalgebruik.

aanduiding wandelroutes

- Houten paaltjes, overeenkomstig bestaande aanduidingen op Marken.

informatieborden

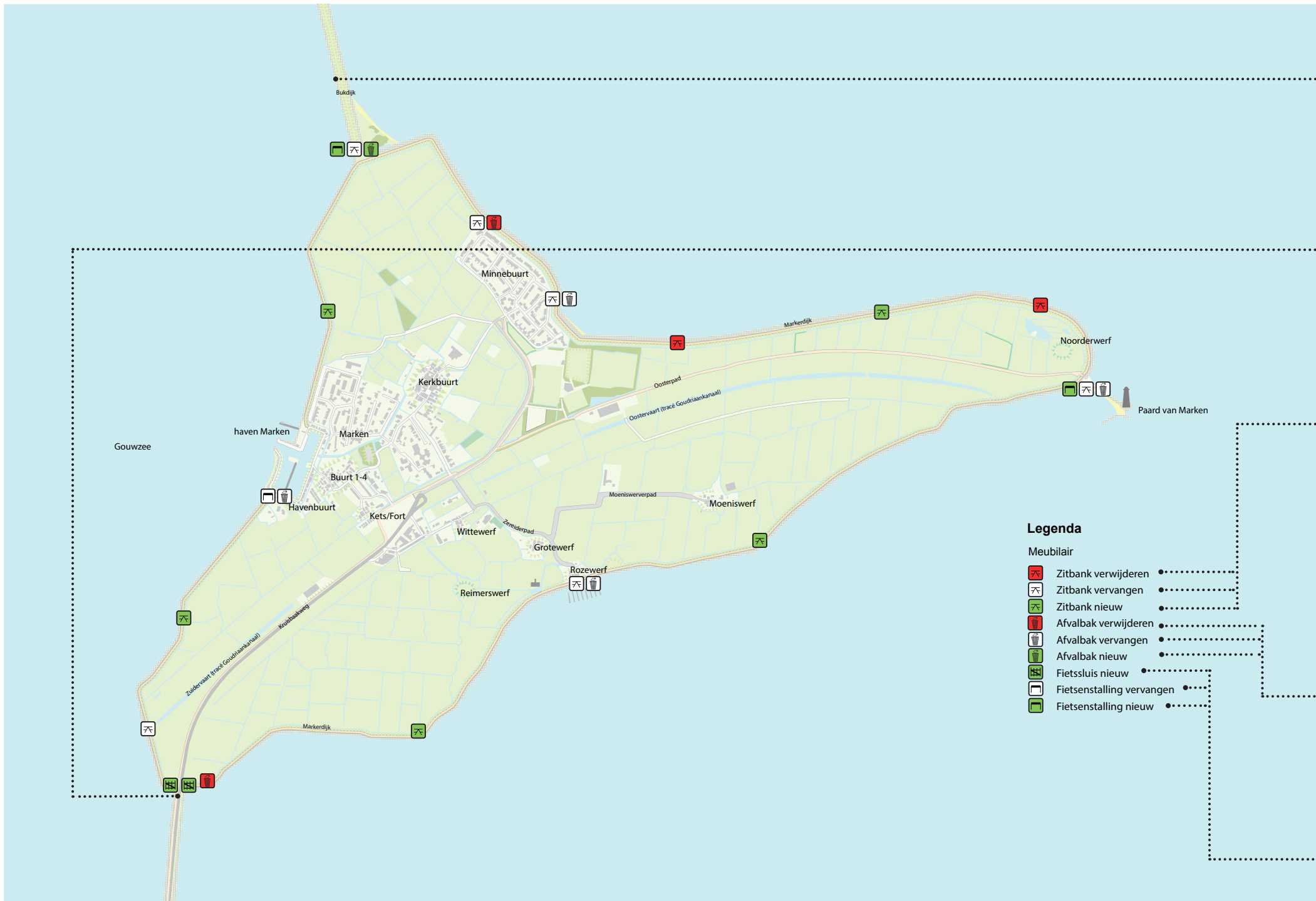

- Bord: trespas met U.V. -laminaat tegen graffiti (circa 1meter hoog x 1,70 m breed).
- Geïntegreerd in of aan het hekwerk op de dijk, toiletgebouw of ander publiek gebouw, als niet beschikbaar of mogelijk, geplaatst op een gebogen plaat van cortenstaal (2 m hoog x2 meter breed).

dijktrappen

- Beton met basaltsplit als deklaag of natuursteen (ruwe afwerking), aansluitend op het kleur- en materiaalgebruik van het buitentalud van de dijk.
- Dijktrappen volgen de taludhelling van de dijk en liggen daarin verzonken. Een eventuele toepassing van een kantopsluiting is verfijnd en onopvallend.

9.2 STRAATMEUBILAIR

vogeluitkijkpunt/schuilhut

- Uitzicht op de Gouwee vanaf de rand van de Bukdijk.

toegang naar de dijk

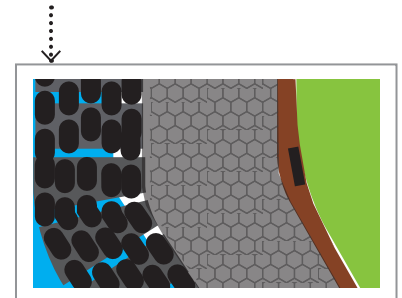

- Hout.
- De toegang is een functioneel en hoogwaardige entree naar de dijk en herkenbaar als element van de dijk.
- Informatievoorziening, routing en verkeersborden zijn in het hekwerk geïntegreerd of mee-ontworpen als geheel van het entreegebied.
- De toegang op het wandelpad bestaat uit een klaphek met zware veer.
- Beheerverkeer heeft toegang naar de dijk.
- De fietspassage over de Verbindingsweg N518 is integraal onderdeel van de toegang

zit- en picknickbanken

- Basis/bankvoet van cortenstaal en een zitting en/of tafelblad van dikke balken van hout, zitbanken hebben geen rugleuning.
- Zitbanken en picknickbanken zijn onopvallend gepositioneerd in hun omgeving.
- Zitbanken op de nieuwe dijk worden in knikpunten of verspringingen van de dijk geplaatst, in de verharding aansluitend op het wandelpad. Het wandelpad wordt op deze plaatsen in een vloeiende lijn verbreed. De locaties voor zitbanken worden met de belanghebbenden nader uitgewerkt.

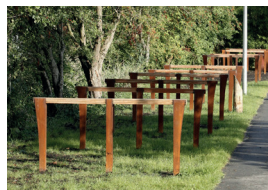

afvalbakken

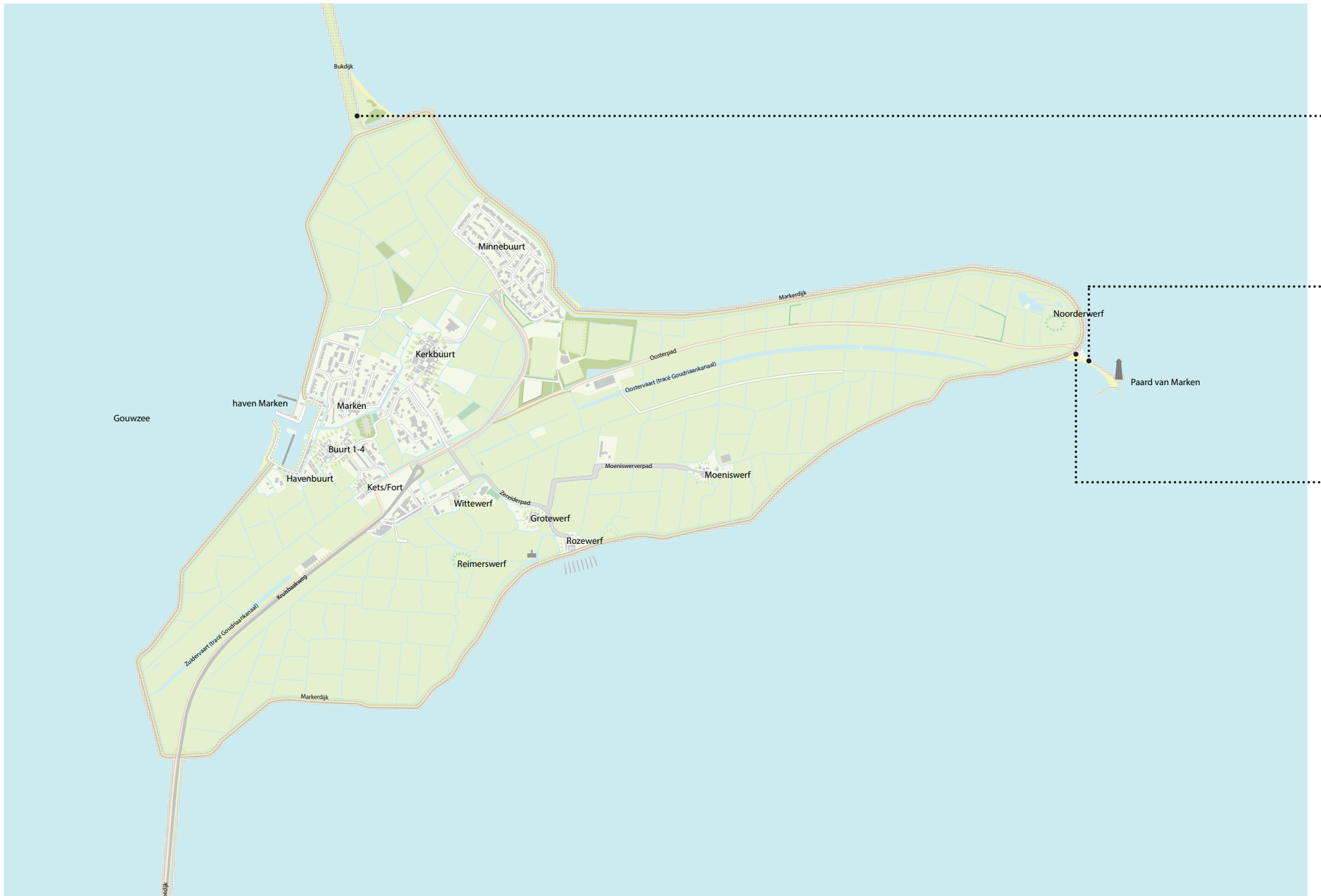

- Cortenstaal, circa 9 liter.

fietsenstalling en hekwerken

- Palen van cortenstaal of hout, leggers van houten planken.

9.2 STRAATMEUBILAIR

barbequeplaats

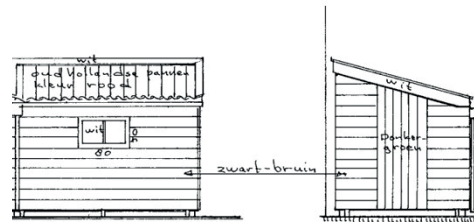
- Rand van basaltsteen (hergebruik).

speeltoestel

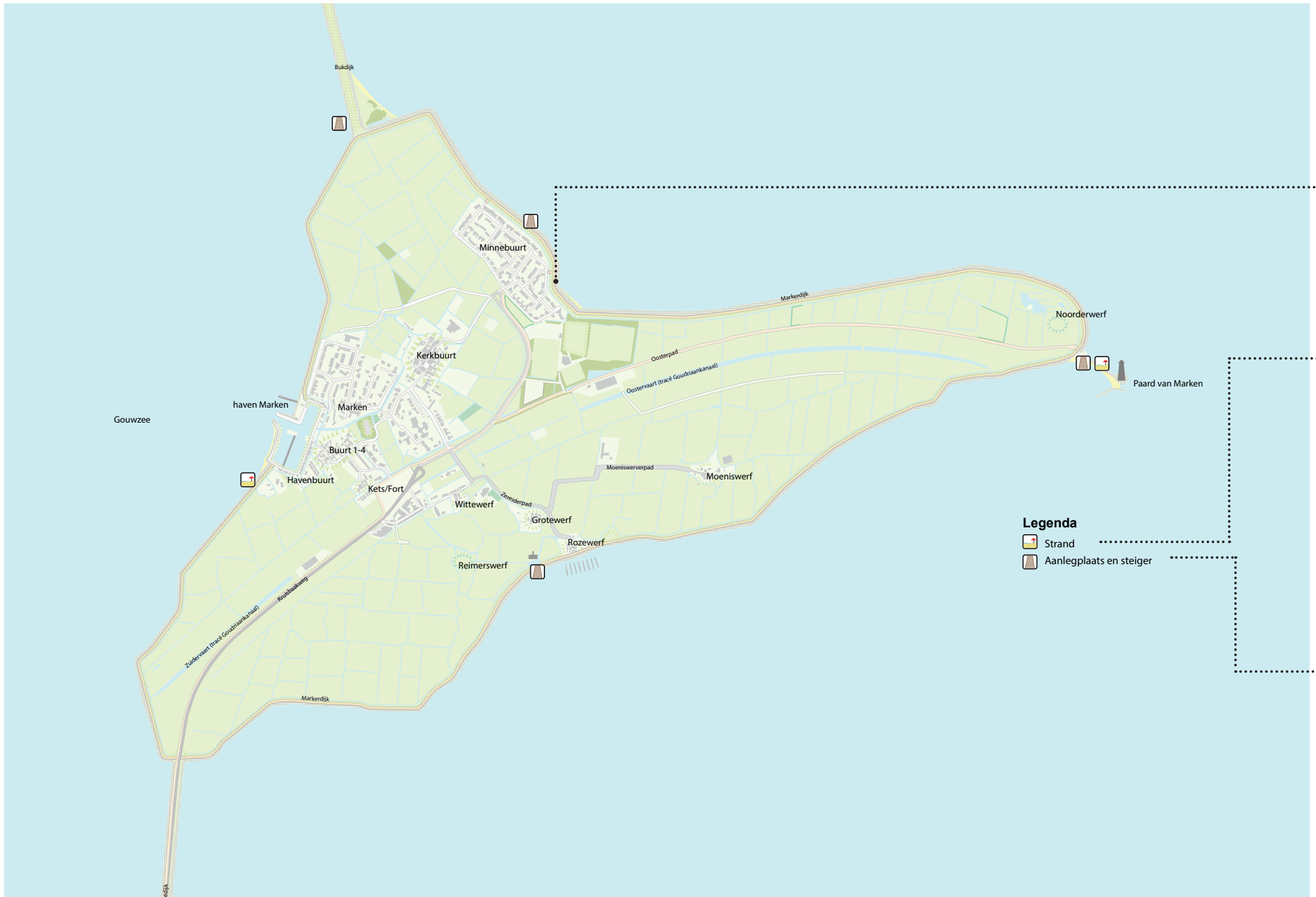

- Klimboot 0-8 jaar.
- Hout.

ondersteunende bouwwerken
Vuurtoren

- Het bijgebouw op het strand bij de Vuurtoren, de overkapping met informatievoorziening en de toiletvoorziening zijn in onderlinge uitstraling afgestemd, passen bij de Vuurtoren en voldoen aan het gemeentelijke beleid verwoordt in het document 'Waardevol Waterland'.

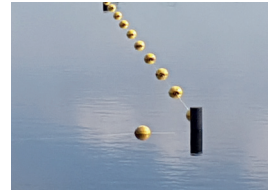
9.3 STRANDEN EN STEIGERS

botenhelling Minnebuurt

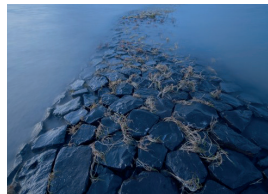
- Opgebouwd uit platen met basalt of basaltsplit als deklaag.
- Ingepast en verzonken in buitentalud, lopende vanaf de kruin tot aan de onderwaterbodem.

strand

- Uit Markermeer gewonnen zand en/of hergebruik bestaand strandmateriaal.

strekdam

- Een strekdam wordt uitgevoerd in stenig materiaal (basalt of breuksteen/waterbouwsteen).

aanlegplaats en steigers

- Uitgevoerd met een dek van brede planken met antislip laag.
- Aan de zijkanten afgewerkt met een brede plank.
- De zwemtrap is van aluminium.

natuurvriendelijke oever

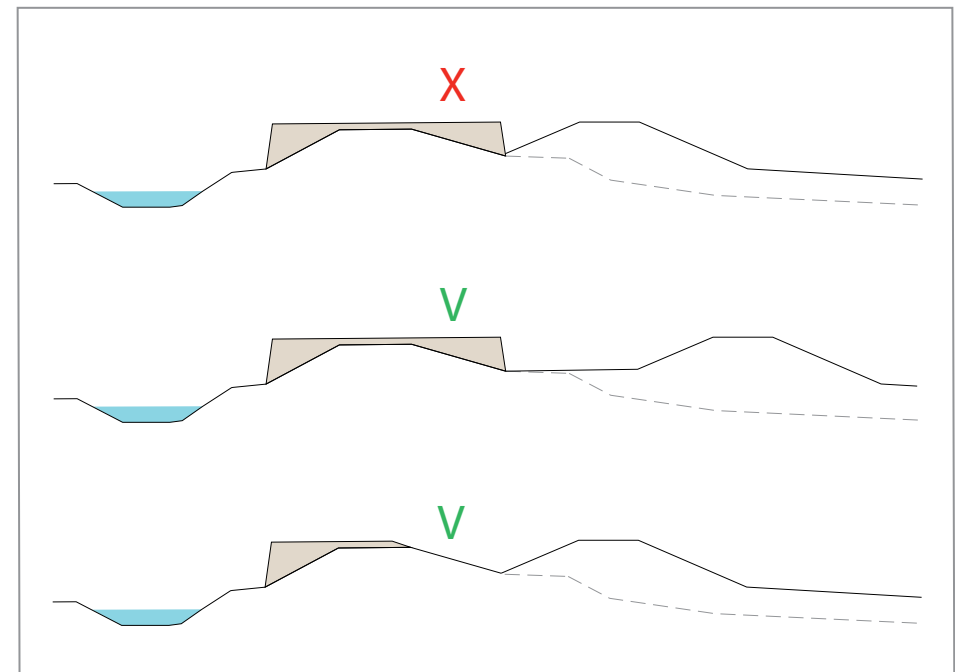
De natuurvriendelijke oevers sluiten aan op de teensloot en zijn verspreid langs het dijktracé aangebracht en in ieder geval aanwezig tussen:

- Verbindingsweg N518-Haven;
- Verbindingsweg N518-Rozewerf;
- Rozewerf-Vuurtoren.

oeverwaluwand

- De kern van de oeverwaluwand bestaat uit het lichaam van de huidige dijk, met een lengte van 50 m tussen dijkpaal 7 en 8.
- Onderdelen van de bestaande dijk mogen deels worden behouden, mits zorgvuldig in het ontwerp van de zwaluwwand geïntegreerd en in samenhang met de uitstraling van de nieuwe dijk.
- Op het buitentalud, de kruin en het binnentalud van het bestaande dijklichaam wordt lemig zand met een dikte van 2 meter aangebracht.

COLOFON

TITEL: Esthetisch programma van eisen
SUBTITEL: Dijkversterking Marken
PROJECTNUMMER: 353490
DOCUMENTNUMMER: SWNL0238753
REVISIE: D 1.0
DATUM: 13 juni 2019

AUTEUR(S): Durk de Vries
E-MAIL ADRES: durk.devries@sweco.nl

GECONTROLEERD DOOR: Bart Dekker

PARAAF GECONTROLEERD:

GOEDGEKEURD DOOR: Alex Hekman

PARAAF GOEDGEKEURD:

CONTACT:
SWECO NEDERLAND B.V.
Robijnstraat 11
1812 RB Alkmaar
Postbus 214
1800 AE Akmaar
+31 88 811 52 48
www.sweco.nl

Kijk voor een overzicht van onze vestigingen
op www.sweco.nl/contact

